

การคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่นและพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้

โดย กลุ่มพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

การส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้วิสาหกิจชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาวิสาหกิจชุมชนดีเด่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีสามารถเป็นต้นแบบแก่วิสาหกิจชุมชนอื่น และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนดีเด่นให้มีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้ การดำเนินงานประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ การคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่น และพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ(ดีเด่น)เป็นแหล่งเรียนรู้

การคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

ความเป็นมาและหลักคิดในการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๔ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๔ ให้จัดการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นแห่งชาติ และขอพระบรมราชานุญาตให้วิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศเข้ารับพระราชทานรางวัลในพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญของทุกปี และให้คณะกรรมการส่งเสริมความเข้าใจวิสาหกิจชุมชนดำเนินการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

คณะกรรมการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

คณะกรรมการส่งเสริมความเข้าใจวิสาหกิจชุมชน มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๕๔ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ลงวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการคัดเลือกวิสาหกิจชุมชนที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีแนวโน้มการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นตัวอย่างหรือต้นแบบแก่วิสาหกิจชุมชนอื่นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันจะเป็นการกระตุ้นและพัฒนาประสิทธิภาพการประกอบการวิสาหกิจชุมชนให้เกิดความมั่นคง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๘ รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกียรติคุณของวิสาหกิจชุมชนที่มีผลงานดีเด่นสู่สาธารณชน โดยดำเนินการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นเป็นไปอย่างมีระบบ มีความเที่ยงธรรมในการตัดสิน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน คณะกรรมการฯ มี ๓ ระดับ คือ ระดับจังหวัด ระดับเขตและระดับประเทศ

๑. ระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่คณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด สามารถแต่งตั้งคณะทำงานปฏิบัติหน้าที่แทนได้ตามความเหมาะสม

๒. ระดับเขต คณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับเขต ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาคีจำนวน ๖ หน่วยงาน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

๓. คณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาคีจำนวน ๖ หน่วยงาน (ใน ส่วนกลาง) เช่นเดียวกับคณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับเขต

หลักเกณฑ์การประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. หลักเกณฑ์การประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น มีประเด็น ดังนี้

คุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชนดีเด่น

๑) มีระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒) มีแนวคิดในการจัดการทุน เพื่อให้มีทุนในการประกอบการ ภายใต้เงื่อนไขของการพึ่งตนเองเป็น

เบื้องต้น

๓) มีระบบวิสาหกิจชุมชนที่มีกิจกรรมหลากหลายตามฐานทรัพยากรภูมิปัญญาหรือเงื่อนไขของท้องถิ่น

๔) มีระบบสวัสดิการสำหรับสมาชิกและชุมชน

๕) มีระบบการบริหารจัดการที่ดีและให้ความใส่ใจกับสิ่งแวดล้อมในชุมชน

เงื่อนไขของวิสาหกิจชุมชนที่มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือก

๑) เป็นวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.๒๕๔๘ และผ่านการประเมินศักยภาพในระดับดี

๒) ต้องมีข้อมูลการประกอบการย้อนหลังให้คณะกรรมการตรวจสอบได้อย่างน้อย ๓ ปี

๓) การประกอบกิจการดำเนินงานโดยกลุ่มคนในชุมชนและสอดคล้องกับศักยภาพบริบทของชุมชนหรือแผนชุมชน

๔) มีกิจกรรมที่หลากหลายมีความเชื่อมโยงและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

๕) วิสาหกิจชุมชนที่ชนะการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ (รางวัลที่ ๑) ที่เคยได้รับพระราชทานรางวัลโล่ดีเด่นแห่งชาติมาแล้ว ต้องเว้นระยะเวลาอย่างน้อย ๕ ปี จึงจะมีสิทธิ์

หลักเกณฑ์ในการตัดสิน

เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาแนวคิดและการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน เพื่อบ่งชี้ความสามารถในการพัฒนาตนเองของวิสาหกิจชุมชน เพื่อความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ให้ได้วิสาหกิจชุมชนตามคุณลักษณะของวิสาหกิจชุมชนดีเด่นที่พึงประสงค์ โดยมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกประกอบด้วย ๕ หมวดรวม ๑๐๐ คะแนน คือ

๑) ความคิดริเริ่ม	๑๐ คะแนน
๒) ความสามารถในการบริหารและการจัดการสถาบัน	๓๕ คะแนน
๓) บทบาทและการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อสถาบัน	๒๕ คะแนน
๔) ความมั่นคงและฐานะทางเศรษฐกิจของสถาบัน	๑๕ คะแนน
๕) การทำกิจกรรมด้านสวัสดิการชุมชน สาธารณประโยชน์ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๕ คะแนน

๒. วิธีการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน

การประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น กรมส่งเสริมการเกษตรส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นและรายชื่อคณะกรรมการ พร้อมหลักเกณฑ์การประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นให้สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต เพื่อใช้ในกิจกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น โดยดำเนินการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นอย่างมีระบบ มีความเที่ยงธรรมในการตัดสิน และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

๑) ระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดหรือคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่คณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด สามารถแต่งตั้งคณะทำงานปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม และแจ้งผลการประกวดให้คณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนระดับเขตทราบ

๒) ระดับเขต ดำเนินการโดยคณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับเขต และแจ้งผลการประกวดให้คณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนระดับประเทศทราบ

๓) ระดับประเทศ ดำเนินการโดยคณะกรรมการประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่นระดับประเทศ และแจ้งผลการประกวดให้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนทราบ

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนดีเด่นให้มีการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการในการเป็นแหล่งเรียนรู้ มีความพร้อมรองรับผู้ที่จะมาเรียนรู้ และพัฒนาเพื่อต่อยอดการดำเนินกิจการ โดยให้วิสาหกิจชุมชนร่วมกันพัฒนา ได้แก่

๑. พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้ ในด้านต่างๆ เช่น

- พัฒนาวิทยากรให้มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ถอดองค์ความรู้ ปัจจัยที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนประสบความสำเร็จ
- พัฒนารูขานการเรียนรู้ ตัวอย่าง การเตรียมข้อมูลประกอบการอธิบายในแต่ละฐานให้สอดคล้องกับ

หลักสูตร

- พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เช่น สื่อประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ โปสเตอร์ เอกสาร

ประกอบการเรียนรู้

- พัฒนาการบริหารจัดการให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดประชุมเพื่อวางแผน

รองรับผู้มาเรียนรู้ การแบ่งหน้าที่ การประสานงาน การกำหนดค่าใช้จ่ายในเรียนรู้

การจำหน่ายสินค้าวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายในวันที่มีผู้มาเรียนรู้ การจัดเก็บข้อมูลสถิติผู้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การจัดทำสรุปรายงานผล

๒. พัฒนาต่อยอดการดำเนินกิจการ

ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการองค์กร ด้านการใส่ใจต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม และด้านการสร้างและพัฒนาเครือข่าย

แนวทางการดำเนินงาน

๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดร่วมกับวิสาหกิจชุมชนเป้าหมายจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพ
๒. วิสาหกิจชุมชนดำเนินการพัฒนาตามแผนฯ
๓. จังหวัดติดตามข้อมูลและรายงานผลให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ
